

DE KWESTIE

Pensioenstelsel terug naar de tekentafel?

Arjen Siegmann

De inkt onder de Wet Toekomst Pensioenen is amper opgedroogd of de discussie erover laaide woensdag op in de Tweede Kamer. PVV, NSC en BBB vinden de wet, die de overgang van €1500 miljard vermogen voor de oude dag naar een nieuw stelsel moet regelen en waarover tien jaar is gebakkeleid, veel te diffuus en riskant. Hebben ze daar gelijk in en moet het nieuwe pensioenstelsel terug naar de tekentafel, of maken de critici zich onnodig druk? Bij Arjen Siegmann roept het stelsel vooral vragen op, Patrick Fey vindt juist al het getwijfel schadelijk.

Patrick Fey

Hoeveel Kamerleden begrijpen deze wet?

De wet is geschreven, het resultaat is behaald – zo lijkt de stemming in Den Haag als het gaat over pensioenen. Het is een lange weg geweest om een nieuwe pensioenwet te maken waar werkgevers, werknemers, DNB, SER en de coalitiepartijen het over eens konden worden. Dat resultaat mag best gewaardeerd worden. Nederland is een land van compromissen. Alleen, als we iets geleerd hebben van de problemen die ontstaan zijn onder de kabinetten Rutte, dan is het dat uitvoering genegeerd wordt. De Belastingdienst gold als een van de beste van de wereld, dus die mocht de toeslagen gaan uitvoeren. Het UWV kreeg er telkens nieuwe taken bij, want op papier leek dat goed te kunnen. Papieren oplossingen voor politieke problemen.

De pensioenhervorming zal een van de grootste van deze eeuw zijn. Het gaat over €1500 miljard: 15 met nul. Een groot deel van dit bedrag zal van het ene systeem in het andere moeten worden geplaatst. Dit mag niet misgaan. Gepensioneerden hebben geen terugvalopties als de pensioenen opeens dalen.

Ik houd mijn hart vast
De administratie van pensioenfondsen is in veel gevallen niet goed op orde. Daar zijn ze eerlijk over en is een van de aanleidingen voor de nieuwe wet. Maar als het om zo veel geld gaat, en zo veel mensen met complexe regelingen, dan

houd ik mijn hart vast als het gaat om de it-systemen. Als een wet wordt aangenomen denken we intuïtief: dit is nu de wet. Maar bij een wet als deze is nog steeds een enorme betrokkenheid nodig van politici om te zorgen dat de invoering ook goed komt. Dat is het hete hangijzer. En hoeveel Kamerleden begrijpen nog de pensioenwet?

Wat nodig is, is 'politiek kapitaal': de steun van leidende politici om stap twee te zetten en de uitvoering een succes te maken. Wie gaat dat doen? PVV en BBB waren al tegen de wet. CDA, D66 en CU zijn kleiner geworden en zullen niet meer regeren. NSC is vooral kritisch, dus dan blijft over de VVD. Zij zal de motor moeten worden.

Nog zo veel vragen waar geen antwoord op is

den van de uitvoering van de pensioenwet. Wat als er tegenslag komt? Wat als werkgevers de kosten gaan zien van de transitie, die enorm kunnen zijn voor bestaande premiereregelingen? Er zullen reparaties nodig zijn, een 'veegwet' en nog allerlei politieke keuzes in de aanloop naar de daadwerkelijke overgang.

Er gaat nu een heel andere vraag spelen: gegeven de wet, hoe gaan mensen zich gedragen? Dat kan

geen model voorspellen namelijk. Een voorbeeld is Canada. Men zag de belofte van hogere pensioenen als een aanleiding om de premies te verlagen. We moeten oppassen dat dat niet ook in Nederland gebeurt.

Verantwoorden

In het nieuwe systeem gaan uitkeringen meebewegen met behaalde rendementen. Die relatie is heel indirect, met allerlei toeters en bellen om de risico's te beperken. Maar hoe gaan de pensioenfondsbestuurders zich dan verantwoorden?

Het is natuurlijk verleidelijk om terug te kijken. Om opnieuw te gaan praten 'willen we dit wel?' Maar ik zou dat heel bewust parkeren. Nu eenmaal de wet is aangenomen moet je de koninklijke weg bewandelen: laat pensioenfondsen, sociale partners en DNB hun werk doen. Laten zij een verantwoord en fatsoenlijk uitvoering realiseren. Een uitvoering die begrijpelijk is en waarbij problemen vroegtijdig worden aangepakt.

Dat zou ook mijn boodschap aan de politieke partijen in de Tweede Kamer zijn: zit hier bovenop en laat zien dat je begaan bent met de goede uitvoering van wetgeving.

Prof. dr. Arjen Siegmann is hoogleraar christelijk-sociaal denken (VU)

Nu doorpakken met het nieuwe stelsel

Het is schadelijk dat het nieuwe pensioenstelsel nu plotsklaps weer ter discussie staat in de nieuwe Haagse werkelijkheid. Het nieuwe stelsel biedt meer perspectief op indexatie voor deelnemers, sluit beter aan op de arbeidsmarkt van nu en biedt stabiele uitkeringen.

Het oude pensioenstelsel is een mooi maar krakemikkig huis dat niet meer voldoet aan de eisen van de huidige tijd. Zo zorgden rigide regels ervoor dat pensioenen veertien jaar niet verhoogd konden worden. Hoog tijd om aan dit vervallen huis groot onderhoud te plegen. De politiek ging na een zeer zorgvuldige en langdurige parlementaire behandeling akkoord met de nieuwe Pensioenwet. Deze verbouwing is nu volop gaande. Werkgevers en vakbonden sluiten in hoog tempo nieuwe pensioenregelingen af en de ict'ers zijn volop aan het werk de huidige wet uitvoerbaar te maken.

Welkom cadeau

De positieve resultaten zijn inmiddels al zichtbaar in de portemonnee van veel pensioendeelnemers. Veel pensioenfondsen konden hun pensioenen met zeker 10% verhogen. Pensioenfonds ABP indexeerde de afgelopen tijd de pensioenen met maar liefst 17%. Een welkom cadeau voor veel gepensioneerden in een tijd van meer dan 10% inflatie. Met dank aan de nieuwe indexatieregels vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel, ook wel

de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) genoemd.

De winnende politieke partijen, PVV, NSC en BBB zijn echter geen fan van het nieuwe stelsel. PVV en BBB willen terug naar het oude stelsel. NSC wil per pensioenfonds een referendum over het invaren houden: men mag dan zelf kiezen of men over wil naar het nieuwe stelsel. Een schadelijk voorstel: het doorbreekt de collectiviteit, leidt tot hogere uitvoeringskosten, beperkt beleggingsbeleid,

Het frame dat oud beter is dan nieuw klopt niet

lagere indexaties en daarmee de komende jaren en decennia tot minder pensioen voor iedereen.

Veel politieke partijen halen de zekerheidsstroef tevoorschijn. Het nieuwe pensioenstelsel zou leiden tot onzekere pensioenen, stellen zij. Oud is daarom beter dan nieuw. Dit frame klopt niet.

Veel zaken in het nieuwe pensioenstelsel blijven juist hetzelfde. Het ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen blijven levenslang, werkgevers en werknemers blijven samen pensioenpremie inleggen, het pensioenvermogen blijft gezamenlijk belegd en pensioenen blijven bij dezelfde pensioenuitvoerder. Uiteindelijk gaat het bij pensioenen om de inleg

van voldoende pensioenpremie, goed beleggen, schaalgrootte en collectieve risicodeling. De zekerheidsstroef die nu in politiek Den Haag rondwaart, is niets meer dan een nostalgisch verlangen naar een oud huis met authentieke details dat inmiddels onbewoonbaar verklaard is.

Risico's

Dit nostalgisch, Haagse verlangen brengt risico's met zich mee. Het nieuwe pensioenstelsel kwam na tien jaar onderhandelen tot stand en is op vele tafels uitgebreid besproken en geaccordeerd, ook in politiek Den Haag. We zien het risico voor een herhaling van zetten en verlies van tijd, energie en vertrouwen als er ingrijpende aanpassingen van de recent vastgestelde pensioenwet gaan komen.

Gehakketak

Met vertraging en het opstarten van oude discussies lopen we het risico dat de transitie tot stilstand komt en de uitvoering strandt door politiek en juridisch gehakketak. Gepensioneerden gaat dit geld kosten en werkenden en werkgevers blijven langer opgezaald met een verouderd pensioenstelsel.

Patrick Fey, vicevoorzitter en pensioenhandelaar van CNV

© DE TELEGRAAF ILLUSTRATIE MARIUS STEENBERGEN

DIT ZEGGEN ANDEREN

WAT VINDT U? REAGEER OP WWW.WUZ.NL

HOGLERAAR EUROPEES PENSIENRECHT HANS VAN MEERTEN, IN DE TELEGRAAF:

„Alle bestaande pensioencontracten (ter waarde van ongeveer €1500 miljard) worden de komende jaren omgezet naar een nieuwe, meer onzekere regeling. De landsadvocaat waarschuwt reeds in 2011 dat dit een aantasting van het eigendomsrecht is. Niet alleen kan de deelnemer daar niks aan doen, ook heeft de

ationale wetgever nagenoeg alle rechtsbescherming hier tegen uit de wet gesloopt.”

ABP-BESTUURSVOORZITTER HARMEN VAN WIJNEN:
„Het oude pensioenhuis is onbewoonbaar. (...) Het was niet langer rechtvaardig voor de jongere generatie, de generatie die regelmatig van baan wisselt. Het was onhoudbaar voor ouderen, gepensioneerden, omdat we jarenlang niet konden verhogen.”

CHEF REDACTIE DFT MARTIN VISSER:

„De observatie (van NSC, red.) dat de belofte dat iedereen erop vooruit gaat meer propaganda is voor het nieuwe stelsel dan een verantwoorde doorrekening kun je toch niet zomaar terzijde schuiven? Dat sociale partners en pensioenfondsen geen zin meer hebben in nieuw gedoe, lijkt me het slechtste argument denkbaar. Als het nieuwe stelsel verbeterd kan worden – en

dat kan – dan zou ik die kans met beide handen aangrijpen.”

PVV-KAMERLID EDGAR MULDER, WOENSDAG IN PENSIENDEBAT:
„De boodschap van de PVV blijft hetzelfde: wij willen deze nieuwe pensioenwet niet.”

DEMISSIONAIRE MINISTER CAROLA SCHOUTEN (PENSIOENEN), TIJDENS DEBAT:
„We hebben ook zoiets als betrouwbaarheid van bestuur.”

door
Esther Wemmers

IN HET VIZIER
DE WEEK VAN DE HOOFDREDACTEUR

De bizarre video van Richard K.

Het is een bizarre video die Richard K. dinsdagochtend 16 januari op Facebook plaatst. Met een bloedende hand zegt de man 'iets ergs te hebben gedaan na een conflict'. Hij vindt het niet erg om daarvoor 'de rest van zijn leven in de bak te gaan'.

De video, geplaatst onder zijn eigen naam inclusief vermelding van een woonplaats, gaat al snel rond op sociale media. Ook op onze redactie worden we geattendeerd op de beelden. Op ongeveer hetzelfde moment maakt de politie melding van 'een geweldincident' in het Drentse gehucht Weiteveen. Dezelfde plaats als genoemd in het Facebook-profiel van Richard K.

Dit soort beelden vormt altijd weer een dilemma op onze redactie. De man is duidelijk geëmotioneerd, ontredderd en wanhopig. Er is dus van alles voor te zeggen de Drentenaar, hoewel hij de beelden zelf online heeft gezet, tegen zichzelf in bescherming te nemen en de video niet te plaatsen. De link tussen het filmpje en het politiebericht wordt echter al snel gelegd. Dat zou betekenen dat de man op Facebook zojuist een dubbele moord op twee ex-dorpsgenoten heeft bekend. En dat is, hoewel er op dat moment nog veel onduidelijkheid heerst, nieuws.

Bovendien gaan de beelden inmiddels

Altijd weer dilemma op onze redactie

zo viraal dat veel mensen deze eerder onder ogen krijgen dan het politiebericht. Het is onze taak als nieuwsmedium dit nieuws te brengen en zo veel mogelijk te duiden. We besluiten daarom een bericht te plaatsen met daarin wat we dat moment weten én de video. Want die is duidelijk onderdeel van het nieuwsverhaal. Wel maken we Richard K. onherkenbaar en knippen we namen van familieleden die hij noemt uit de video.

Afgelopen maanden werkte onze redactie mee aan het project *Slachtoffers in de media*, een samenwerking tussen Fonds Slachtofferhulp en de Hogeschool Utrecht, om meer bewustwording te creëren over de impact van mediaberichtgeving op slachtoffers en nabestaanden. Zo erg als in Groot-Brittannië is het in de Nederlandse pers nooit geweest. Daar luisterden journalisten niet alleen de voicemail af van prinsen, voetballers en andere beroemdheden, maar ook van familieleden van slachtoffers van de terroristische aanslagen in Londen in 2005. Zelfs de voicemail van een ontvoerd meisje werd gehackt.

Dat wil niet zeggen dat voor ons niets te leren valt. Door mobieltjes en sociale media weet de nieuwswaardige soms eerder van een dodelijk verkeersongeval dan de familieleden. Daar zijn we dus bijvoorbeeld heel alert op. Uit de gesprekken met slachtoffers in de media blijkt echter dat vaste regels lastig te maken zijn. Het is iedere keer weer een afweging tussen het nieuwsbelang en dat van slachtoffers en nabestaanden. Zo plaatsten we de beelden die de vrouw van Richard K. kort na de heftige gebeurtenissen op sociale media zette bewust niet. Dit omdat zij niet verdacht wordt van een strafbaar feit en, voor zover bekend, niets van doen heeft met de dubbele moord.